

SCHRIFTELIJKE VRAGEN, ex artikel 42 Reglement van Orde

Gericht aan GS / lid GS	Gedeputeerde Staten
Inleidende toelichting	Op 31-05-2026 stuurde FryslânDOK een documentaire uit over de gang van zaken rond de plaatsing van twee biovergisters bij de bestaande installatie van SONAC in Burgum. In 2023 heeft SONAC een eerste aanvraag gedaan voor de installatie van twee biovergisters. De gemeenteraad van Tytsjerksteradiel wilde in november 2023 geen Verklaring van Geen Bezwaar (VVGB) geven op basis van het bestemmingsplan. Van links (PvdA/GL) tot rechts (VVD) was men het er in de raad over eens dat dit niet kon. Het college van B&W was overigens wel voor het verstrekken van een VVGB. De provincie had daarom aan SONAC moeten laten weten dat aan het bedrijf, dat overgenomen was door de Amerikaanse multinational Darling Ingredients, geen omgevingsvergunning kon worden verstrekt. Dit heeft het de provincie echter niet gedaan. SONAC diende in 2025 een aangepast verzoek in, waar de gemeenteraad van Tytsjerksteradiel nog geen besluit over heeft genomen om een VVGB te verstekken. Gedeputeerde Matthijs de Vries geeft in de documentaire aan dat hij die VVGB nodig heeft om een besluit te kunnen nemen. Daarop werd door tegenstanders van dit standpunt een rechtszaak aangespannen waarin werd geëist dat de provincie een besluit moet nemen op basis van de uitspraak van de gemeente Tytsjerksteradiel uit 2023. De rechter gaf de tegenstanders gelijk en stelde dat de provincie een besluit moet nemen. De provincie is in hoger beroep gegaan en de Raad van State (RvS) gaf de lagere rechter gelijk: er werd de provincie een dwangsom opgelegd en de RvS eiste dat er een besluit moest worden genomen. In de documentaire laat Gedeputeerde Matthijs de Vries echter weten daar niet in mee te gaan omdat in een volgens hem vergelijkbare zaak in augustus 2025 anders werd geoordeeld. Hij blijft er bij dat over dit nieuwe verzoek van SONAC opnieuw een VVGB van de gemeente moet komen alvorens een besluit te kunnen nemen. De Gedeputeerde – en daarmee het college van GS – legt daarmee de uitspraak van de RvS in het geval van SONAC naast zich neer. Op de achtergrond speelt nog een andere zaak. Er is een deal gesloten tussen SONAC, de gemeente en de provincie, waarbij SONAC een deel van haar grond afstond voor de aanleg van de Centrale As. In de documentaire geeft VVD-raadslid Sjaak Hoekstra twee dingen aan. Ten eerste had het college van B&W de deal aan de gemeenteraad voor moeten leggen. Verder wordt door hem gesteld dat SONAC hiermee nog “iets tegoe had” in ruil voor die grond. Dit is volgens hem de reden voor de positieve grondhouding van B&W, terwijl de houding in de gemeenteraad overwegend negatief was. De stukken over deze deal kwamen echter pas in 2023 aan het licht. Het bestaan van deze deal wordt in de documentaire door gedeputeerde De Vries echter ontkend.
Vragen	1. Is het college het erover eens dat de in de inleiding beschreven feiten juist zijn? Zo nee: waarom niet?

	2. Klopt het dat de gedeputeerde de uitspraak heeft gedaan om zich niet neer te leggen bij de uitspraak van de RvS dat de provincie een beslissing moet nemen op basis van de eerder door de gemeenteraad van Tytsjerksteradiel gegeven VVGB? Waarom heeft de gedeputeerde hiertoe besloten? 3. Is het college van mening dat een uitspraak van de RvS door het provinciebestuur moet worden uitgevoerd en gerespecteerd, ook wanneer het college het inhoudelijk niet met die uitspraak eens is? Zo ja: waarom en zo nee: waarom niet? 4. Wat is de juridische status van deze uitspraak en welke gevolgen heeft deze uitspraak voor de provincie Fryslân en de verdere vergunningprocedure rond SONAC? 5. Wat zijn de kosten van alle juridische procedures in deze zaak voor de provincie in totaal geweest? Is daarbij ook externe hulp ingehuurd? Graag een gespecificeerde toelichting. Zijn de leges dekkend om deze kosten te dekken? 6. Hoe moet de uitspraak "Zo gaan we niet met elkaar om" worden uitgelegd? 7. In de beantwoording van schriftelijke vragen van Statenleden eind 2024 sprak het college over een "unieke procedure". Wat wordt daar juridisch en procedureel precies mee bedoeld? 8. De stukken over de deal tussen provincie, gemeente en SONAC over de door SONAC afgestane grond voor de aanleg van de Centrale As kreeg de gemeenteraad pas bij de behandeling van het nieuwe vergunningsverzoek van SONAC onder ogen. Omwonenden kregen de stukken pas na een Woo-verzoek. Vanwaar deze geheimzinnigheid en waarom ontkent de gedeputeerde het bestaan van deze deal? 9. Staan de afspraken met SONAC op papier, wat is de status van deze afspraken (bindend of niet?) en hebben die invloed op de huidige vergunningprocedure? 10. Waarom zijn PS niet in het bezit gesteld over deze stukken? Kunnen de betreffende stukken alsnog aan PS worden verstrekt? Zo nee, waarom niet? 11. Als de uitspraak RvS wel doorgevoerd wordt, wat zullen de consequenties voor SONAC dan zijn? 12. Kan het college alle stappen in deze procedure inzichtelijk maken, inclusief de momenten waarop de provincie, gemeente en FUMO besluiten hebben genomen?
Indiener(s)	SP, Hanneke Goede GrienLinks, Jochem Knol Partij voor de Dieren, Frederique Kosse D66, Danny van der Weijde PvdA, Daan Olivier
Datum	8 september 2026